

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 13. uri z
datumom naslednjega dne ter s
mesecno pošti D 10—,
zemstvo D 18—, dostavlja se
D 11.50, na izkurnice
inšerati po dogovoru
Naroča se pri upravi "T"
MARIBOR, Jurčičeva ulica

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje.
Telefon intern. št. 275.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
številka 11.787.
Na naročila brez denarja se ne
odira. — Repokop se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sreda 15. novembra 1922.

Številka: 259.

Kako nas hočejo uničiti!

Trst, 11. novembra.

(n. n.) — V laškem časopisu se dan-
dnevno ponavljajo novi načrti, kako
naj bi se uravno razdelilo naše Pri-
morje, da bi stvar boljše odgovarjala
laškemu cilju: čim prejšnjemu zbris-
anju jugoslovenskega in površine Italije.
Ako izvedemo edino laško ljudsko
stranko, ki pač iz svojih strankarskih
razlogov zavzema v tem pogledu za
nas ugodnejše stališče, so si vse ostale
laške stranke edine v tem, da se mora
naše Primorje upravnno razdeliti tako,
da na vsak način mi Jugoslovenci iz-
ginemo kot večina. V tem pogledu je
zelo zanimiv načrt, kakor ga je dala
izdati po prof. Brolu demokratska
stranka.

Prof. Brol je sicer mnenja, da bi
bila najidealnejša rešitev tega vpra-
šanja ta, da bi se združilo vse Primor-
je z videmsko provincijo, pripominja
pa, da se s tem načrtom ne strinja ve-
lik del Videmčanov, ker bi Videm s
tako preuredbo izgubil svojstvo glav-
nega mesta pokrajine. V nacionalnem
oziru pa bi bila taka rešitev za Lahe
res idealna, kajti Jugoslovenci bi tako-
rekoč izginili pred ogromno premočjo
Lahov.

Z ozirom na videmski odpor proti
enotni primorsko-videmski provinciji
predlaga dve provinciji: Goriška brez
postojenskega in sežanskega okraja ali
s Kanalsko dolino na Koroškem naj
bi se priključila Vidmu, Trst z Istro,
Izola, sežanskim in postojenskim
okrajem pa naj bi tvoril svojo provin-
cijo. V prvi provinciji bi Lahi imeli
ogromno premoč, v drugi pa bi stalo
nasproti 302 tisočema Lahov 275 tisoč
Jugoslovenov in 14.500 Nemcev in dru-
gih narodnosti. Narodnostno razmerje
bi v tržaški provinciji ne bilo za Lahe
ravno najugodnejše in zato predlaga
prof. Brol, da bi se postojenski okraj
s svojimi 2700 Lahi, 41.900 Slovencev in
200 Nemci in tuji priključil videmski
provinciji.

Odločno se upirajo demokrati Go-
riški in sedanjem obsegu kot samostojni
provinciji, češ ker bi imelo 200.000
Slovencev absolutno premoč nad 114
tisoč in sto Lahi in 9000 Nemci in bi
torej imela Italija na svoji meji neka-
rsko slovensko krajino z deželno zbo-
ro, v kateri bi gospodarila sloven-
ska večina in ki bi bila pravcato
omnilišče iredentizma.

Demokratom tudi ni všeč načrt,
da bi vsa sedanja Primorska, takoime-
novana Julijska Krajina, tvorila eno-
pokrajino, ki bi štela 913 tisoč
prebivalcev, med njimi 486 tisoč Lahov,
20 tisoč Jugoslovenov ter 23 tisoč
Nemcev in tužcev. Boje se namreč, da
bi Jugoslovenci vsled laške strankar-
nosti znali dobiti premoč v pokra-
jinskem zboru. Ta strah je še tem bolj
razumljiv, če se pomisli, da vsi ti laški
statisti delajo s številkami kakor,
da rabim ta izraz: svinja z mehom.

Tako navaja prof. Brol za Trst n.
n. naslednje številke: skupno prebi-
stvo 240.000, Lahov 214.000, Sloven-
cev 20.000, Hrvatov 0, Nemcev in tu-
žcev 6000. Od leta 1910. naj bi se bilo
število slovenskega tržaškega prebi-
stva znižalo od dobrih 56.000 na
20.000, število Hrvatov, ki jih je izka-
zala istoletna statistika okoli 2000,
na naj bi bilo sploh izginilo. Število
vseh Jugoslovenov naj bi bilo
v letu 1910. našel sam laški tržaški

Položaj v Beogradu.

Pogajanja med večinskima strankama. — Blokaši prispeeli.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Včeraj
so se nadaljevala pogajanja med Da-
vidovičem, Pašićem in Wilderjem na
eni ter Jovanovićem, Gjurčićem in
Andrićem na drugi strani. Pred spora-
zumom glede zakona o odškodnini je
potreben tudi sporazum o uradniškem
zakonu. Mnenja obeh večinskih strank
so deljena, zato se sestane danes demo-
kratski klub, da čuje poročilo svojih
delegatov o pogajanjih z radikali. —
Dobraj je delal odsek na zakonodaj-
nem programu. Upanje je, da pride do

sporazuma med obema večinskima
strankama. Gre zlasti tudi za imeno-
vanje 33 velikih županov, ki mora
biti do 1. dec. izvršeno. Ni gotovo, če
se bo ustreglo slovenski SKS in Ma-
glajčevim muslimanom.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Včeraj
pop. ob 2. uri so prispeeli sem delegati
Hrv. bloka dr. Drinković, Predarec in
dr. Konjević. Ker je imel vlak zamu-
do, včeraj niso mogli več priti v stik
z vsemi politikami. Sešli so se s Stojanom
Protićem.

Patrijarh Dimitrije princu Gjorgju.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Patri-
jarh Dimitrije je včeraj poslal princu
Gjorgju pismo naslednje vsebine:

Vaša Visokost! Odhajam v Karlo-
vec in nimam časa, da bi se sestal z
Vami in se Vam osebno zahvalil za
Vaše plemenite in patriotske dejanje.

S svojim bratskim pismom Nj. Vel.
kralju ste storili veliko uslugo tako
kraljevi hiši kakor naši domovini. —
Vsi prijatelji smo si želeli tega in smo
Vam tudi svetovali, da storite tako.
Pozdravlja in blagoslovlja Vas patri-
jarh Dimitrije.

Zbliževanje z Bolgari.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Pri ofi-
cielnem kosilu, ki ga je priredil mini-
strski predsednik na čast Stambolij-
skemu, je izrekel predsednik Narodne
skupščine dr. Lukinić željo jugoslov.

parlamentarcev, da bi nekateri naši
poslanci posetili bolgarski parlament
in na ta način pripomogli k utrditvi
prijateljskih stikov med obema parla-
mentoma.

Državni proračun za leto 1923 izgotovljen.

Osem in pol milijarde dinarjev izdatkov.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Dne 19.
t. m. preteče rok, do katerega mora
finančni minister predložiti skupščini
zakonski osnutek novega budžeta za
l. 1923-24. Kakor izvemo, je budžet že

gotov in iznaša 8½ milijard. Jutri se
vrši ministrska seja, na kateri bo vsak
minister s svojim referentom budžet
pregledal.

Ali ratifikacija rapalske pogodbe — ali pa arbitraža.

Beograd, 14. nov. (Izv.) Včeraj
popoldne se je vršila v ministrski sobi
Narodne skupščine konferenca članov
razmejitvene komisije s svobodno dr-
žavo Rijeka. Konferenci so prisostvo-
vali gg. dr. Ninčić, Nešić, dr. Laginja,
Petrović, Tribunović, Angjelinović, in
Kučić. Govorilo se je tudi o našem zu-
nanjem položaju. Konferenca je bila
sklicana v prvi vrsti z ozirom na od-

hod ministra dra Ninčića v Lausanne,
kjer se bo sestal z italijansko delega-
cijo. V naših političnih krogih prevla-
duje mnenje, da je treba počakati otvo-
ravitve italijanskega parlamenta, ko se
bo videlo, ali bo parlamentu predložo-
na rapalska pogodba ali ne. Če bi ita-
lijanska vlada ne hotela ratificirati
sklenjenih pogodb, bo naša država za-
htevala talgojšnjo arbitražo.

Poslanik dr. Vošnjak stavljen na razpoloženje.

Beograd, 14. novembra. (Izvirno)
Kakor izvemo, je bil poslanik v Pragi
dr. Vošnjak stavljen na razpoloženje
ministru zunanjih del.

Mednarodni šahovski turnir.

Dunaj, 13. novembra. (Izvir.) Pri
danes otvorjenem mednarodnem šahov-
skem turnirju se je odigralo prvo kolo.
Zmagali so: Rubinstein proti Dunajčanu
Takacsu, Grünfeld proti Königu, Tarta-
kower proti Samišu (Berlin); partija
Wolf-Spielmann remis.

Drzen roparski napad na poštni avto pri Cetinju.

Sarajevo, 14. nov. (Izv.) V pe-
tek dne 10. t. m. ob 9. uri zvečer so
neznani roparji napadli v bližini Ce-
tinja poštni avto, ki je vozil na Ceti-
nje. Roparji so avto ustavili, prisilili
soferja, poštnega sprevoznika, orožni-
ka in potnike, da so izstopili na cesto,
nakar so natančno prebrskali vso po-
što. Od poštne pošiljke so vzeli samo
denarne pošiljke, ostalo pa so pustili.
Med tem ko je nekoliko roparjev
preiskovalo pošto, so drugi obkolili

potnike in jim ukazali, da so si slokli
obleko. Roparji so na to z denarjem in
obleko izginili v nočni temi. Oropani
potniki so okrog 10. ure dospeli na Ce-
tinje in obvestili policijo o drznem ro-
parskem napadu.

Pred konferenco v Lausanni.

Lausanne, 13. nov. (Izv.) Vodja
turške delegacije general Izmet-paša
sprejel danes pri mirovni konferenci
akreditirane žurnaliste in jim med
drugim izjavil, da turška delegacija
prihaja z najbolj sprevljivimi nameni
v Lausanne. Zastopala bo Turčijo, ki
je kakor druge države zgrajena na
svobodi in pravičnosti.

Lodon, 13. nov. (Izv.) Listi po-
ročajo, da bo turška delegacija v Lau-
sanni predlagala, naj se v Perziji, Si-
riji in Mezopotamiji izvede ljudsko
glasovanje, čim se povrnejo pobegli
domačini v domovino.

BORZA.

Curih, 14. novembra. (Izvirno). Pred-
borza: Pariz 35.70, Zagreb 2.25, Lon-
don 24.40, Berlin 0.07%, Praga 17.40,
Italija 25.80, Newyork 545½, Dunaj
0.0074, žigosane krone 0.0075, Budim-
pešta 0.22½, Varšava 0.03½, Solija 3.85,
Bukarešta 3.50.

magistrat, ki nas je »našel« vendarle
še kakih 27.000. Števila 56.000, na ka-
tero nas je dvignila potem vladna re-
vizija ljudskega štetja, vendar Lahi ne
priznavajo, dasiravno niti to število ni
odgovarjalo dejanskemu stanju, ker so
naše statistike izkazovale okoli 70.000
Jugoslovenov v Trstu in okolici.

Lahi sicer javno ne priznavajo av-
strijskih statistik, ali kakor je jasno
razvidno iz njihovega strahu, da bi v
primorski provinciji, kakor si jo za-
mišlja prof. Brol, kljub temu, da bi bi-
li v manjšini, Jugoslovenci vendarle
znali dobiti premoč, na tihoma le ve-
rujejo v številke avstrijskih statistik
in priznavajo s tem, da s svojim na-
silnim brisanjem našega števila le va-
rajo sami sebe.

Ko bi ne bilo zelo važnih, narav-
nost življenjskih vprašanj zlasti
za Trst, Gorico in Videm, ki se ne
dajo rešiti z nacionalističnimi
frazami, temveč edino le s
strnitvijo takšnega enotnega uprav-
nega ozemlja, ki bi imelo v sebi toliko
lastne življenske moči, da bi jo mo-
glo oddajati tudi vsem tem trem sre-
diščem, ki bila drugače izvržena po-
časnemu, ali tem gotovejšemu poginu,
bi se dalo govoriti o neki veliki
provinciji, ki naj bi se raztezala od
Livence pa do Kvarnerja. Ali taka
provincija s središčem v Trstu bi po-
menjala gospodarsko smrt Gorice in
Vidma! Enako pa bi pomenjala pri-
ključitev Goriške k Vidmu popolno
uničenje Gorice. Tako je tudi umljivo,
da so v Gorici vse stranke edine proti
priključitvi k videmski provinciji. Le
fašisti bi šli za tako rešitev tega
vprašanja, ali se tudi boje zlih gospo-
darskih posledic.

Vprašal bi po vsem tem kdo, kakšno
je naše jugoslovensko stališče v tem
vprašanju. Odgovor je pač lahek:
ostane naj tako, kakor je bilo doslej.
V Trstu in Istri smo sicer na tem, da
ob sedanjih razmerah moremo raču-
nati na zelo majhne uspehe, če bi pri-
šlo do deželnozborskih volitev. Enako
bi bilo tudi, če bi se Istra združila s
Trstom. Na Goriškem v sedanjem ob-
segu bi seveda imeli večino. Ugodno
za nas bi gotovo ne bilo, če bi vsa da-
našnja Julijska Krajina tvorila eno
provincijo, ali koncem konca bi tudi
taka rešitev ne bila absolutno nespre-
jemljiva za nas, zlasti že z ozirom na
to, da bi bil zedinjen ves naš narod v
eni in isti provinciji in bi bilo tako na-
še skupno delo za skupne cilje zelo olaj-
šano. Bili bi sicer v manjšini, ali ven-
dar toliko močni, da bi nas ne mogli
kar tebi nič meni nič prezirati ali celo
kar naravnost ertati. Vsaka drugačna
razdelitev našega ozemlja pa pomenja
za nas naravnost smrtni udarec. Če
bi se priključila postojenski in sežan-
ski okraj tržaško-istrski skupini, bi
to sicer kolikortoliko okrepilo naš po-
ložaj v Trstu in Istri, ali ker bi bila
potem Goriška premajhna za samo-
stojno provincijo, bi se vsekakor mo-
rala priključiti Vidmu in bi bil potem
vpliv goriških Jugoslovenov popolno-
ma paraliziran. Nekoliko manj, ali
še vedno dovolj nevaren, bi bil za nas
položaj, če bi se Kanalska dolina ter
bovški in kobaridski okraj priključila
videmski provinciji, ostala Goriška
brez postojenskega in sežanskega okra-
ja pa bi s priključitvijo latinskega
ga in palmanovskega okraja postala
samostojna provincija. Kar bi pripa-
do Vidmu, bi bilo absolutno izgubljeno,
v goriški provinciji pa bi bili tudi po-
rinjeni v malopomembno manjšino.

Mussolini je izjavil te dni, da mora
biti vprašanje ureditve pokrajn reše-
no do 6. decembra t. l. V enem mesecu

bomo torej vedeli, pri čem smo. Danes je stvar še popolnoma neizvestna, ali če pomislimo, da bo osrednji urad za nove pokrajine likvidiran do konca tega leta, da je razpuščena osrednja posvetovalna komisija, ki je vendar imela še kolikor toliko pojma o željah in potrebah našega Primorja, da je sen. Salata kot likvidator osrednjega urada in načelnik osrednje posvetovalne komisije tudi že odpuščen, moramo biti prepričani, da se nihče niti oddaleč ne bo oziral na naše želje in potrebe, temveč da se bo to vprašanje rešilo brez nas in proti nam, kakor bodo hoteli novi oblastniki v Rimu in njihovi podajalci v našem Primorju. Pripravljeni moramo biti na to, da nas bodo tako razkosali, da nas — ne bo več!

Tak je njihov namen in tako ga bodo tudi izvedli!

Volitve na Poljskem.

O izidu poljskih volitev še nimamo definitivnih števk, vendar pa so oficijelne vesti toliko zanesljive, da si lahko predstavimo novi poljski parlament.

Poljska ima — enako kot Češkoslovaška — skupščino in senat, torej takozvani dvodolni sistem. V skupščini (sejm) se je volilo 444 poslancev (eden na 50.610 prebivalcev). 372 poslancev se je volilo direktno, 72 poslancev pa na državnih listinah. Cela država je bila razdeljena na 64 volilnih okrajev; glavno mesto Varšava je volilo 14 poslancev. Ostale določbe so podobne našemu volilnemu redu. Tudi na Poljskem obstoja sistem kandidatnih list. Voli pa se z glasovnicami. Senat šteje 111 članov.

Kandidatske liste je vložilo 22 strank; znamenje, da se je tudi na Poljskem silno razpasla težka politična bolezen: strankarska razcepljenost. Nekatere stranke so prav neznatne in so prišle v parlament z 1 do 4 poslanci. Stranke se v splošnem dele na desnico in levo. Desnico tvorijo po večini narodno demokratska stranka, ki ima naslov: Chrześcijański Związek Jedn. Nar. to jo krščanska zveza narodnega jedinstva. Temu bloku, ki je združil več manjših političnih skupin, pripadajo odlična imena kakor Korfanty, Grabski, Dubanowski, Trapeczynski, Skirmunt, Theodorowicz. Njena orijentacija je slovanofilska, protigermanska in frankofilska. Glavni program je: poljsko nar. jedinstvo, trezne gospod.-socialne reforme, napredna uprava. Desnica je nasprotnik sedanjega šefa poljske države Pilsudskega.

Levo tvorijo raznobarvne skupine. Predvsem so tu poljski socialisti, nasprotniki boljševizma in pristaši druge internacionale. Za njimi slede poljske kmečke stranke, potem pa tzv. narodni centrum, kjer so ostanki bivših konzervativcev in meščanske »napredne«

stranke. Levica je nepomirljiva v svojem rusofobstvu. Pomagajo ji židje, katerih je na Poljskem zelo mnogo, pa Nemci in Rusini. Agrarni program pridobiva leviči popularnost med ljudstvom, istotako močna osebnost točasnega šefa države Pilsudskega.

Po pravkar končanih volitvah bo nudil poljski parlament sledečo sliko:

Demokrati so dobili 168 mandatov, so tedaj relativno najmočnejša politična skupina. Kmečka ljudska stranka si je priborila 71 mandatov, socialisti 40, državna zveza 48, narodni delavci 16, židovske, nemške in ukrajinske manjšine 79 poslancev, manjše stranke 22 mandatov. Dokler se ne sestane parlament, ne bomo mogli pravilno presoditi novega političnega položaja na Poljskem. Gotovo je, da bo ojačenje demokratske stranke, stranke narodnega jedinstva in političnega realizma, imelo velik vpliv na ureditev političnih razmer v tej državi.

Značilno je, da so si manjšine pridobile toliko mandatov. Poljska ima zelo močne in aktivne manjšine, zato je potrebna previdna in krepka vlada, da v teh vznuranih časih zaščiti vpliv in interese poljske države in poljskega naroda.

Politične vesti.

* Končna odločitev glede mej v Prekmurju — padla. Vrhovni svet veleposlaniške konference je 11. t. m. razpravljal o madžarski zahtevi, da se dodoli Madžarski 22 prekmurških vasi, ki so bile po mirovni pogodbi priznane Jugoslaviji, med njimi zlasti tudi Dol. Lendavo. Naše zunanje ministrstvo je dokazalo neupravičenost madžarske zahteve in zahtevalo točno izvedbo trianonske mirovne pogodbe. Poslaniška konferenca je madžarske zahteve zavrnila in sprejela mejno črto, ki jo določa trianonska pogodba.

* Tri struje v Hrvatskem bloku. Hrvatski blok je s svojo dosedajšnjo negativno politiko docela skrahiral in se nahaja v težki krizi, iz katere sta samo dva izhoda: ali razdor ali pot v Beograd. Velika večina poslancev Hrvatskega bloka se je naveličala praznih Radičevih fraz, uvidela je, da vsled abstinencijske politike ne trpe le »Srbi«, ampak trpi vsa država, a pred vsem ravno še — Hrvati sami. Strelji, katere je Radičeva politika oddajala na Beograd so padali na — Zagreb. Tako je prišlo do razdelitve bloka v tri struje. Prvo strujo tvorijo poslanci zajedničarske stranke pod vodstvom Drinkovića in Lorkovića, katerim se je pridružila tudi večina Radičevih poslancev pod vodstvom dr. R. Horvata, Pavičića in Lovrekovića. Ta struja je naveličana dosedanjega slepomišljenja ter zahteva od bloka, naj neha z abstinenco ter naj gre v Beograd ter se loti pozitivnega dela.

»Dejala sem, da se mi je zdelo, kakor bi mi svetila v dušo črna luč.« je zkljnknilo dekle in vrtelo svoj prstan. »To je moralo biti tedaj, ko je orjakinja mislila najgrje o svoji sestri in o hiši.«

»Oh, uboga Nežica,« je dejala gospa M'Leod. »Uboga Nežica, ki se je trudila vsakogar preveriti, da je nedolžna. Nič se ne čudim, da nam je bilo vedno tako, kakor bi nam hotel kdo nekaj povedati. Tea, Maks, ali se spominjata tiste noči —«

»Ni treba, da bi se česarkoli spominjali,« ji je segel M'Leod v besedo. »Zdajnam nihče več ne nagaja. Menda sta se domenili dobrota.«

»Vi torej mislite,« me je vprašala gospodična M'Leod, »da sta živeči sestri res nekaj čuli — v prvem nadstropju — v Vaši — v tisti sobi?«

»Ne vem. Kaj bi rekel. Naj bo, kakor hoče: nekaj ju je osrečilo in pili sta čaj in jedli neverjetno v slast. Sicer pa pravi Vaš oče, da nas to nič več ne skrbi — Bogu bodi čast in hvala!«

»Amen!« je vzkliknil M'Leod. »No, Ten, ali bi nam ne hotela malo zaigrati — po tolikih mesecih. Zapoj veselo, ptiček moj,« kajneda? To morate slišati!«

In v polutemni dvorani je zapela Tea staro angleško pesem, ki je še nisem bil nikoli čul:

Ta struja ima večino! Drugo strujo tvorijo frankovci pod vodstvom Košutića. Ta struja je odločno proti vsakršnemu koli sporazumu s Srbi ter za nadaljevanje dosedanje politike in politične taktike. Tretja struja je struja Radiča samega. Radič in njegovi najzvestejši, posobno Maček, so nekaka sredina med obema navedenima — niso ne za sporazum ne proti njemu, ne za to da se odide v Beograd in tudi ne proti temu. Njihova taktika je kolebanje in slepomišljenje, bili bi radi nevtralnega lepila med zajedničarji in frankovci — toda nimajo sreče. Končna odločitev sicer še ni padla, vendar pa je gotovo, da bodo zmagali prej ali slej oni, ki so proti nadaljnjemu slepomišljenju ter za sporazum in resno pozitivno delo. Radičovo delo se torej bliža polomu. — Drugega tudi ni bilo pričakovati.

* Povodom bivanja dra. Laginje v Beogradu piše beograjski »Preporod«, da je imel več konference z voditelji o politične. Dr. Laginja ima pooblastila samo od zajedničarjev. Radič pa ga je pooblastil le v toliko, da zbira informacije, ne more pa se pogajati. Z Laginjo sta konferirala Stojan Protić in Pavao Andjelić. Konferenci v Jugoslofski klubu sta prisostvovala tudi posl. Spaho in Andjelić. »Preporod« piše, da se sestane z dr. Laginjo tudi Ljuba Davidović in demokratska poslanca Kučić in Angjelinović, ki bodo razpravljali v imenu demokratskega kluba popolnoma neobvezno glede možnosti prihoda Hrvatskega bloka v parlament.

* Priprave za konferenco v Lausanni. Antanta preboleva krizo. Londonski poročevalec »Petit Parisien« javlja svojemu listu, da je angleška vlada odločena iti v Lausanno le, če tri zavezniške velesile poprej vzpostavijo enotno fronto, ki je po dogodkih pri Čanaku rešila situacijo. Ta sklep je storil kabinet Bonara Lava predvčeraj in bo — kakor izve poročevalec z dobro poučene strani — nepreklicen. Nič bi ne pomagalo zakrivati, da je med Londonom in Parizom trenutno velika napetost in da antanta preživlja eno najresnejših kriz. V britanskih krogih so neprijetno presenečeni, ker francoski vrhovni komisar v Carigradu general Pelle s Quai d'Orsayja ni bil pooblaščen, se priključiti ostalim vrhovnim komisarjem glede morebitne proglasitve obsednega stanja nad mestom. Čuje se, da je vlada sklenila, povabiti francoskega ministrskega prednika Poincaréja za torek ali sredo na pogovor v London.

* Češkoslovaški proračun za l. 1923. V seji dne 11. novembra je proračunski odsek češkoslovaške narodne skupščine, končal razpravo o proračunu za l. 1923. Vsa poglavja so bila po vladnem načrtu skoro nespremenjeno sprejeta. Tudi investicijski budžet je bil sprejet nespremenjeno. Po končani redakciji znašajo vsi državni izdatki 19,3 milijarde, prejemki 18,8 milijarde kron.

»Zapoj veselo, ptiček moj,
Da bo zvenelo po dobrih!

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Dnevna kronika.

* Dr. Alojz Homan. V Radečah pri Zidanem mostu je umrl dne 13. t. m. g. dr. Alojz Homan, okrožni in železniški zdravnik. Pokojnik je bil daleč naokoli znan in priljubljen zdravnik. Udeleževal se je tudi s peresom. V dobi, ko je bila slovenska medicinska knjiga redka prikazna, je izdal spis o higijeni in pri Mohorjevi družbi knjigo »Postrežba bolnikom«, ki je popolnoma ustrezala svojemu namenu. Najvažnejša je njegova slovenska terminologija za sodne zdravnike. Tu je orlalečino in so zato tem večje njegove zasluge. Ravnokar se nahaja v tisku nova dr. Homanova knjiga o higijeni. Tudi v raznih listih je raztresenih več njegovih manjših spisov. Pogreb se vrši v sredo dne 15. t. m. ob 15. uri. Bodi mu blag spomin!

— Umrl je v Ljubljani na poslednjih težkih operacijah v nedeljo jutraj bivši večletni ravnatelj »Zveze slov. zadrug«, g. Miško Reicher. Služboval je svoj čas kot posojilniški uradnik tudi v Žaleu in Mariboru. Od l. 1918 se je poročil z udovo trgovca Fritscha in posvetil trgovini. Bil je vrl narodnik in Sokol. Blag mu spomin!

— Ovacije dobrovoljcev kraljevi dvojici. Dne 12. novembra opoldan sta napravila N. V. kralj in kraljica v avtomobilu sprehov krog Beograda. Ko se je vnil proti dvoru, ju je pričakoval tamkaj kakih 3000 dobrovoljcev, ki so jima priredili navdušene ovacije. Kralj in kraljica sta se pokazala na balkonu dvora ter se zahvalila za izkazane izraze vdanosti. Kralj je obljubil dobrovoljcem, da bodo njihove pravične zahteve kmalu in ugodno rešene.

— Demokratski dezertjerji — razkrinkani kot ostudni klevetniški. Povodom neke načelstvene seje JDS v Ljubljani je takratni član načelstva inž. Tavčar izjavil napram dr. Kramercu, da je dr. Kramer nepošten človek, ker je zlorabil svoj položaj kot trgovinski minister s tem, da je povodom nacionalizacije papirnice v Vevčah iskal več tisoč delnic za svoje prijatelje s tem, da sicer ni hotel potrditi nacionalizacije. Dr. Kramer je takoj vložil tožbo, vendar so njegovi nasprotniki iz vrst današnjih uskokov JDS nadaljevali to ostudno klevetniško gonjo po raznih listih. Inž. Tavčar se je sprva pri obravnavah na razne načine zvižal, končno pa je ponudil — dokaz resnice. Ta dokaz resnice pa se pri zaključni razpravi 13. t. m. ne le ni posrečil, ampak se je izprevergel v naravnost porazno obsodbo načina političnega boja raznih zajedničarskih dezertjerjev. Izjave priči in uradni akti so dokazali nepobitno, da je trditelj inž. Tavčarja bila ostudna kleveta in je moral inž. Tavčar preklicati in obz-

rala bo pa na drugi strani s skrajno liberalnim poslovnikom omogočiti zdravilišču oz. zdraviliški upravi, da se prosto okoristi z vsemi prilikami za dobrobit. Kdorkoli bo sodeloval pri sestavljanju poslovnika, mora prejeti Rogoško Slatino poznati in priznati temeljni pogoji, da mora imeti Rogoška Slatina svoj poslovnik, ki mora vsebovati kot generalno smernico. Uprava zdravilišča sestoji iz trgovske in gospodarsko verziranih, socialno čutečih uradnikov, ki imajo v svojem poslovanju popolno prostost odločitev in odgovarjajo oblastni skupščini, kakor po priliki upravni sveti delniških družb skupščini delničarjev. Uprava imej tudi pravico, predlagati in zagovarjati potrebo novih investicij iz oblastnih sredstev. Skupina zdravilišča ostani v vsakem oziru neokrnjena pod istim vodstvom vendar pa je opustiti preveliko ozkornost glede udeleževanja privatnega kapitala na zdraviliškem svetu. Posebna oblastna zdravilišča ima tudi urediti stališče zdraviliških nastavljenecov, posebno onih odgovornejših mestih tako, da bodo imeli zavest, da se prizna njihovo namerno delo, ki zahteva posebno v dobi seziže res popolne ljudi, torej ravno v letni dobi, ko je radi vročine vse na oddihu.

Sezija leta 1922 je pri koncu. Seznam zdraviliških gostov kaže razveseljivo številko 4632. To so res gostje

Rudyard Kipling: Zdravnik hiše.

(The House Surgeon.)

Iz angleščine prevedel K. P.

(Konec.)

»Baxter mi ugaja,« je dejal M'Leod. »Bistra glavica! Smrt res ni prestopila hišnega praga, dasi je bila precej blizu — kajneda?«

»In veste, kaj je najlepše?« sem vprašal. »Možakar misli, da nameravam vilo kupiti. Ali mi jo hočete prodati?«

»Niti za dvakratno kupnino bi je ne dal,« se je zasmejal M'Leod. »Zavijal Vas bom v kožuho, dokler bomo žive. Našega Holmescrofta pa ne dobite.«

»Ne — našega Holmescrofta nikoli,« je dejala gospodična M'Leod. »Mamica, v terek povabimo tudi njega.« Segli sta si v roke.

»Zdaj mi pa povejte,« mi je velela gospa M'Leod — »ženetina, ki sem jo ugnala pri oknu — ali Vam je ona povedala, da je bila njena duša vedno v naši hiši? Črtim jo. Ona je zakrivila vso neugodnost. Saj hiša ni bila več njena, odkar jo je prodala! Kaj se Vam zdi?«

»Domnevam si,« sem odgovoril, »da je ugibala noč in dan o dozdavnem samomoru svoje sestre — priznala mi je to in ker so bile njene misli uprte v to hišo, smo jih čutili kakor — kakor zažigalno steklo.«

»Zažigalno steklo je dobro rečeno,« je menil M'Leod.

lovati svojo izjavo ter mora plačati tudi vse pravne stroške.

— **Grof Szapary v Prekmurju.** V Mursko Soboto je dospel posestnik la-mošnje grajščine grof Szapary, madžarski poslanik v Londonu. Kakor poroča list »Morska Krajina«, ga spremlja nek častnik iz Beograda.

— **Konkordat z Vatikanom.** Komitaja za sestavo osnutka o konkordatu med našo državo in Vatikanom je končala svoje delo. Sedaj bodo osnutek proučevali v ministristvu ver in zunanjih zadev.

— **Uradniška kolonija v Beogradu.** Minister za socialno politiko dr. Žerjav je predlagal v ministrskem svetu, naj bi se takoj in brez odlašanja zgradila uradniška kolonija, da se napravi konec stanovanjski krizi v Beogradu. Kot temeljna glavica bi se uporabila površina 600.000 dinarjev, ki jo je nakazalo državnim uradnikom v Beogradu sodišče za vojno odškodnino. Tej vsoti bi se dodalo 2 milijona dinarjev, ki bi jo dala na razpolago država. S tem meškom bi se dalo zgraditi približno 1500 stanovanj. Kolonija bi se zgradila na državnem ali občinskem zemljišču.

— **Kolonizacija naših optantov iz Madžarske.** Na Madžarskem je opticalo za našo državo približno 25 tisoč ljudi, večinoma kmečke obitelji. Ožji ministriški komitet je sklepal o naselitvi teh optantov in je bilo sklenjeno poslati v Vojvodini kompleks zemljišče v izmeri 20.000 hektarjev, kjer bi se ti optanti naselili.

— **Uvoz zdravil.** Minister financ je izdal odborom pri Narodni banki odredbo, da morajo prošnje lekarnarjev, ki uravajo blago s poštnimi paketi, v prvi vrsti reševati in sicer še isti dan, ko so oddane.

— **Obmejne veterinarne postaje.** Obmejne veterinarne postaje, preko katerih se zamore izvažati živino in živalske surovine, se nahajajo v sled. mestih: 1. v Batolju, 2. v Gjevčelijju, 3. v Caribrodju, 4. v Radujevcu, 5. v Veliki Kikindi, 6. v Subotici, 7. v Koprivnici, 8. v Murski Soboti (odnosno v Gederovcih), 9. v Goriji Radgoni, 10. v Dravogradu, 11. v Mariboru, 12. v Jesenicah, 13. v Rakeku, 14. v Bakru, 15. v Šibeniku, 16. v Splitu, 17. v Dubrovniku, 18. v Kotoru, 19. v Kastvu. Razen tega je dovoljen izvoz mesa tudi že preko Cankove, odnosno Rogoševcev.

— **Pošten kaznjenec.** Iz novosadskih zaporov so pobegnili prošli teden trije kaznjenci. Enega pobeglih je policija že takoj drugi dan izsledila in aretirala, za drugim manjka vsaka sled, tretji pa se je po trodnevni odsotnosti sam zopet vrnil v ječo. Ko je prišel nazaj, je izjavil, da je obiskal svojo družino, ki živi v Novem Sadu.

Uprava zdravilišča je pred preobratom namreč štela za gosta vsakega tujca, če tudi je slučajno enkrat samo na Slatini prenočeval. Vendar so s temi vred samo dvakrat prišli nad 5000. — Kakor hitro bode promet z Ogrskimi zopet normalen, imamo pričakovati pomnjanje sob za tujce. Da zasluži zdraviliška uprava vse priznanje, smo na tem mestu že enkrat povdarjali. — Tudi najrazličnejših prireditelj ni manjkalo. Med mnogimi zaslužijo posebno priznanje štiridesetletno slavo gasilcev, sokolska akademija ob krajevni poroki, prireditvi šole v Rog. Slatini s petjem, gledališkimi igrani in deklamacijami, obisk srbske stročadi in seljakov, koncerta Glasbene Matice in Ljubljanskega Zvona, koncert donjskih kozakov, itd. Močno pa smo pogrešali primernih gledaliških predstav. Priznanje zasluži tudi promena-dna godba, ki je posebno v veliki se-ziji nudila lep užitek. Vse je bilo prav lepo. A Slovenci smo ostali ponizne slovenske ovčice. Obrtniki so si del o-sobja dobili preko meje. Ti ljudje so veselo zbirali naše dinarje, a slovenski se ni učil nihče. Tako se je zgodilo le-to mnogemu, da ni dobil na sloven-sko vprašanje odgovora. Tu morata običajna in ravnateljstvo skrbeti, da se to ne ukorenini. Gost naj govori, v ka-terem jeziku hoče, osebo z gostom, v katerem hoče gost, vsak nastavljenec, ki pride v dotiko z gosti, pa mora zna-eno jugoslovansko narečje, če ne: reprobiran, uči se, drugo leto na svi-denje!

— **Glavno zastopstvo L'Union.** Francoska zavarovalna družba L'Union v Parizu je bila ustanovljena leta 1828. Akcijska glavica v požarnem oddelku je danes 20 mil., rezerv pa 62 milijonov francoskih frankov; v živ-ljenskem akcijske glavice 100 milijonov, rezerv 272 milijonov francoskih frankov. Družba ustanavlja svoje glavne okrajne zastope v novih kra-jih: 1. Maribor, 2. Celje, 3. Ptuj, 4. Ljutomer, 5. Slov. Gradec, 6. Murska Sobotica. Opozorjamo gg. trgovce, agen-ture, banke, posojilnice in hranilnice na to priliko, da pošljejo svoje ponud-be za vodstvo in akviziranje zavarovalnih poslov. Jako lep in dober zaslu-žek, visoke provizije. Oferte na po-družnico »L'Union«, fran. zav. družba, Zagreb, Preradovičeva ul. 40. 2252

— **Orgeschi na Koroškem.** »Ceske Slovo« prinaša sledečo vest iz Dunaja: Koroški »Orgesch« je izvedel 29. pr. m. poskusno mobilizacijo, da bi pokazal prebivalstvu, kako je močan. Na celovški trg je bilo brzojavno poklicanih 35 vojaških in drugih avtomobilov, ki pripadajo »Orgeschu«. Ntjo je pred zbra-nimi »četami« govorilo več voditeljev o pomenu organizacije, nakar so se »mo-bilizirani« razšli na svoje domove.

— **Znamenje razoroževanja.** Ame-rikanci mnogo vpijejo o razorožitvi ev-ropskih armad, sami pa delajo pridno na izpopolnjevanju vojne tehnike. Tako so v Ameriki izumili najstrupenejše pli-ne, zadnje dni pa poročajo o izumu topa, ki lahko vrže 1000 kg težke kro-glje v ogromno daljavo.

— **Nenavadna nesreča.** Te dni se je dogodila na Angieskem v bližini Lon-dona čudna nesreča. Lady Benett se je vozila s svojo hčerko iz Essex v Lon-don; v neki vasi pa se je v njen auto-mobil zagnal velik bik ter ga vrgel s ceste. Istočasno je privozil z druge stra-ni neki kolesar ter tudi zadel v avto-mobil in zdrčel z njim čez rob po strmem bregu navzdol na njivo. Kljub udarcem in nesreči sta lady Benett in kolesar ob-vladala svoji vozili ter prispela popol-noma cela in zdrava na njivo — pobil pa se je bik.

Mariborske vesti.

Maribor, 14. novembra 1922.

m **Himen.** Dne 12. novembra ob 16½ uri se je poročil v tukajšnji drž. javni bolnici g. kapetan Steinfel z gos-podičn. Lojzko Kundič, bivšo učiteljico na Jesenicah, ob prisotnosti celokupnega oficirskega zbora II. Art. podof. šole. Srečno bilo!

m **Svojo slavo slavi danes, 14. no-vembra II. art. podoficirska šola.** v Mariboru v spomin na dan ustanovitve I. art. podofic. šole leta 1890. Ob 10. uri je bila služba božja in sekanje ko-lata v vojašnici Vojvode Putnika, po-poldne pa vojaška veselica.

m **K proslavi petdesetletnice vinar-ske šole** je ministrstvo za kmetijstvo in vede delegiralo šefa kabineta gosp. Stiblerja.

m **Einpielerjeva ulica** je zlasti pred mlinom danes vzor ulice, kakoršna bi ne smela biti. V deževnem vre-menu je takšna, da je pešci sploh ne morejo pregaziti. Razvohena je, da blato kar teče. Prosimo mestni stav-beni urad, da primerno ukrene. — Prebivalci, ki so prisiljeni pasirati u-lico.

m **Nezaslišano postopanje carin-skih uradnikov v Zagrebu.** Od trgov-skega gremija smo prejeli: V Zagrebu je nekega tukajšnjega trgovca pri prevažanju blaga carinski uradnik za-držal in zahteval od njega carinsko deklaracijo. Dotični carinski uradnik je trgovca ozmerjal, češ, da so mari-borski trgovci sami tihotapeji itd. Ker to ni osamljen slučaj, namerava trgov-ski gremij storiti v obrambo našega trgovstva na kompetentnem mestu primerne korake ter se vsi prizadeti naprošajo, da naznanijo gremiju kon-kretne slučaje, kedar in na kak način so bili v Zagrebu po carinskem urad-ništvu insulirani.

m **Zgodovinsko društvo v Maribo-ru** priredi prihodnji petek, dne 17. no-vembra o pol 8. uri zvečer v kazinski dvorani javno predavanje. Predaval bo društveni predsednik prof. Fr. Ko-vačič o historičnih spomenikih na našem Pohorju. S predavanjem bo zdru-

žen letni občni zbor, na katerem se do-loči članarina za prihodnje leto. Zgo-dovinsko društvo je ob severni meji ena najvažnejših kulturnih institucij. Že 19 let tiho in požrtvovalno preisku-je domačo zgodovino, a naše občinstvo se vse premalo zanima zanj. Društvo je izdalo že 17 letnikov Časopisa in več drugih knjig, ustanovilo arhiv in študijsko knjižnico pa tudi muzej, ki je sedaj združen z mestnim muzejem Muzejskega društva. Društvo je ves čas svojega obstanka zasledovalo le znanstvene cilje, dasi je sicer stalo na narodnem stališču in zato ni uživalo milost bivše dunajske vlade. V stran-karstvo se nikdar ni spuščalo in je s tem dajalo najlepši javnovzgojni vz-gled, kako bi Slovenci morali in mogli skupno delovati za višje kulturne cil-je, kakor je to tudi pri drugih nara-dih. Naj se torej vsak izobraženec u-deleži petkovnega predavanja, da se se-znan iz društvenimi cilji. Ker je spored nekoliko obširnejši, je začetek točno o pol osmih.

m **Sokolski dom v Mariboru.** Pod po-kroviteljstvom brata Alojzija Križ-niča in predsedstvom brata Franja Majerja se je osnoval v Mariboru od-sek, ki ima namen zbrati potrebna de-narna sredstva za postavitev prepo-trebne Sokolskega doma in letnega telovadišča. Glavni viri tega črseka so takozvani ustanovni kamni po 250 di-narjev, plačljivi v mesečnih obrokih, tako, da bodo mogli tudi manjmovi-tejši krogi dejansko podpreti to idejo sicer pa je odseku še tako majhen dar vsekdar dobrodošel.

m **Fotografiranje »živih grobov.«** Za brezplačno fotografiranje »živih grobov« — to so najbolj škandalozna stanovanja v Mariboru, se je »Mar-Stanu« ponudil g. fotograf Vlašič. Ker je takih »živih grobov« na stotine, se razume, da so v to svrhu dobrodošli tudi drugi fotografi, slikarji in ama-terfotografi. Krasno sliko za brošuro »Živi grobovi Maribora« je že tudi brezplačno napravil g. Apih, ki izde-luje ob enem tudi večjo sliko name-njeno za »Mar-Stan«, pod katero se bo do zaznamovali vsi največji stanovanjski škandali. V interesu vseh revežev, ki so primorani bivati v takih stano-vanjih je, da se takoj prijavijo pisme-no ali ustmeno v »Mar-Stanu«. Vsa prijavljena stanovanja se bodo pregle-dala. Slučaji ki še niso bili javljeni mestnemu fizikatu, se prijavijo od strani »Mar-Stana«, da se taka stano-vanja tudi zdravniško komisijonelno pregledajo. Slučaji, ki se od posebne komisije ugotove kot največji stano-vanjški škandali, pridejo potem v brošuro »Živi grobovi Maribora«, drugi se razstavijo na javni vpogled v »Mar-Stanu«. Torej le na dan s prija-vami!

m **Akad. društvo »Triglav«** nazna-nja po svojih mariborskih starejšinah, da priredi dne 3. febr. 1923 v Götzovi dvorani v Mariboru veliki ejitni ples, ki bo najslajnejša prireditev v sezo-ni. Vstop bo dopuščen le vabljenim. Zlasti velja to pravočasno opozorilo vsem starejšinam. Čisti dobček bo na-menjen revnim dijakom. Istočasno se bo vršil Triglavanski zbor.

m **Nenavadna lovska sreča.** V ne-deljo je imel g. Vladimir Vlašič, foto-graf v Gosposki ulici izredno lovsko srečo — ustrelil je z enim strelom dve srni, Častitamo.

m **Osrednje društvo poštnih in br-zojavnih uslužbencev za Slovenijo,** po-družnica Maribor je iz čistega dobič-ka letošnje poletne veselice podelila svojim bolnim članom in vdovam sle-deče zneske: Francu Prozniku, podu-radniku 1000 K, Antonu Fokležu, u-radnemu slugi 1000 K, Otroški bolnici v Mariboru 1000 K, Ani Forštnerič, v-dovi 1000 K, ge. Škrabl, vdovi poštni-ge podur. 500 K, Miroslavu Černeču poduradniku 500 K, Miju Lahoviču, poduradniku 3000 K, Jerneju Wille, uradnemu slugi 500 K, ter Ivanu Hre-ščaku 500 K. Skupaj 3000 K.

m **Zdravniško predavanje.** Kakor že objavljeno, se vrši v sredo dne 15. novembra ob pol 8. uri v mali kazin-ski dvorani zanimivo predavanje, na-menjeno najširšim ljudskim slojem. Predaval bo šef zdravnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani g. dr. Bleiweis: O glicicah kot povzročiteljih bolezni in kako se

obranimo nalezitve. Predavanje bo pojasnjevano s slikami in risbami.

m **Upokojeanci južne železnice,** ki žele proste živilske vozovnice za leto 1923, naj se javijo do 22. novembra t. l. v šoli na glavnem kolodvoru.

m **Zagoneten slučaj.** Pred kakimi 10 dnevi se je pojavla v Mariboru ne-ka ženska iz Bačke s 4 otroci, katerih najstarejši je 16 let star, najmlajši pa še pri prsih. Hotela je v Nemčijo, ni pa imela dokumentov, zato jo je poli-cija odpravila nazaj. V soboto pa se je nenadoma zopet pojavila pri št. ilju. Bila je z otroci vred aretirana. Otroci so bili oddani v dečjo stanico, ona pa v zapore. Značilno je, da se je 16letni fant najprej izdajal za gluhomomega, ko pa so ga hoteli v dečji stanici o-striči, je na ves glas protestiral.

m **Poskušen vlom.** Noč od 12. na 13. novembra je bila bogata na vlomih. Včeraš smo poročali o dveh vlomih v Gosposki ulici. Nekako ob istem času so neznani vlomilci poskušali vlomiti v stanovanje g. Karla Ussarja, izde-lovatelja tehnic itd. G. Ussar se je v nedeljo zvečer približno ob 10. uri vra-čal v svoje stanovanje v Slovenski uli-ci št. 28. Pri bivšem hotelu »Union« je opazil, da sta od vrat njegovega sta-novanja hitela dva moža, katerih eden je krenil v smeri proti gledališču, dru-gi pa mu je prihajal nasproti. To se mu je zdelo sumljivo, pa je nagovoril prišleca in ga vprašal, kaj je iskal v tej hiši. Odvrnil mu je, da je iskal go-spo Schmidec, ki res stanuje v tem poslopju. G. Ussar je mislil, da dotič-nik — mladenič s kakimi 20 leti — ni sumljiv in je krenil dalje, dočim je neznanec zavil v Banvasko ulico. Ko je g. Ussar stopil v hišo, kjer stanuje, je opazil, da so bila večna vrata širo-ko odprta in pri njegovih oknih sta sloneli dve zvezani lestvi. Nemadoma je stopil po stražo in šel s stražnikom v stanovanje. Že poprej so poskušali vlomilci udreti pri vratih v stanova-nje, pa jih je neka stranka preplašila. Na hodniku so že prekinili elek-trični tok. Ko je g. Ussar s stražo od-pal stanovanje, je konstatiral, da je na oknu ležal precej debel kamen. S tem kamnom so se hoteli vlomilci pre-pričati, da ni nikogar doma. Tri šipe so bile z diamantom izrezane in zim-sko okno je bilo od zunaj odprto. No-tranjih šip še miso odprli, ker so širž-kone opazili prihod g. Ussarja in jo pravočasno popihali.

m **Velika kavarna.** Najmodernejša Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Sokolstvo.

m **Sokolsko društvo v Mariboru** na-znanja s tem vsem bratom in sestram, da je preminul br. Miško Reicher, biv-ši podstarosta našega društva in na-rodni delavec ob času narodnega zati-ranja. Br. Miško Reicher je bil dolgo let v Mariboru tajnik Posojilnice v Narodnem domu, tedaj edinega narod-nega denarnega zavoda v Mariboru in je bil v krogu maloštevilnih mož, ki so požrtvovalno delovali v sicer tako mlačnem Mariboru. Ko se je ustano-vil Sokol, je bil med ustanovniki in se je z vneto udeleževal društvenega delovanja. Tudi po svoji preselitvi v Ljubljano je ostal vedno naklonjen našemu društvu, kojemu je še letos ob priliki zleta naklonil znaten dar. Zasluženemu bratu, kojemu bo Sokol-sko društvo v Mariboru ohranilo ved-no časten spomin, zadnji zdravo! Od-bor.

Gospodarstvo.

m **Produktna borza v Novem Sadu** 11. novembra. Pšenica bačka 350, srem-ska 355, ječmen bački 250, sremski 255, oves bački 250, sremski 255, koru-za bačka 300, moka št. 0 525, krušna št. 6 450, svinjska mast ab Bačka 27.

Objave.

§ **Mestni kino.** »Eno minuto pred polnočjo« senzacionalna, ameriška velikomestna pustolovščina v 5 činih z najznamenitejšimi ameriškimiki-noigralci Willi Rogers in Irena Rich-ter v glavni vlogi se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Torek, 14. novembra: Dnevi našega življenja, B.
Sreda, 15. novembra: Zaprto.
Četrtek, 16. novembra: Dnevi našega življenja, A.
Petek, 17. novembra: Hoffmannovo pripovedke, C.

Naša obala i naše ne-uredjene luke.

(Piše Uskok).

(Dalje.)

U neposrednoj blizini nalazi se vodovod sa rijeke Jadrana i elektrarna na rijeci Cetini, što je od velike važnosti za razvoj jedne moderne luke. *)

Treća luka koja bi došla u obzir jest Boka Kotorska.

Boka Kotorska naša je najveća i najprirodnija luka i najbliža užina Jadranskog mora. Ima dosta manjih zaliva u kojima bi se dala izgraditi jed-

*) O današnjem razvoju grada Splita slijedi drugom prilikom obširniji članak.

na luka. Najugodnijim za pomorske trgovačke operacije pokazao se je zaliv kod Tinta. Tu je već austro-ugarska ratna mornarica imala svoju bazu i arsenal. Tu ima dosta prostora za izgradnju jedne moderne luke. Sam Kotor nebi bio zgodan radi svojeg prestranog zaledja. Lovćen se strmo ruši u more, tako da bi izgradnja željezničkog spoja Kotora sa nutarnošću zemlje bila skopčana sa silnim poteškoćama. Isto je u Kotoru premalo prostora za izgradnju modernih lučkih uredjaja. Tivat naprotiv prama istoku nema tako strmog zaledja, pa je i u projektu za jadransku željeznicu Tivat zamišljen kao izlazna postaja na more, a ne Kotor.

Izgradnju luke u Boki Kotorskoj nesmiemo ispustiti iz vida. To zahtjeva donekle i slavna pomorska trgovačka prošlost Boke, koja bi imala potaknuti pozvane faktore, da pomognu tome okomurski zapuštenom kraju, koji je uvijek bio gnijezdom vrlih mornara.

U obzir bi došle još neke druge luke, no te nebi bile toliko važnosti kao ove spomenute, niti bi se mogle tako razviti.

Glede željezničkih spojeva spome-

nuti mi je, da jedina normalna željeznica vodi na Bakar, no i toj manjka tek par kilometara do mora, a od prevrata mogla se je već davno izgraditi. Već je dugo u projektu izgradnja višestruke željeznice od postaje do luke Bakar. No o samoj gradnji te željeznice nećemo ništa, pa se je bojati, da je i to ostalo samo projekt. — Promet između postaje i luke Bakar vrši se na običnim kolima, no zamenjenoj izrovanoj cesti, da je slabije niti u rebanjskim planinama nema. Od kakove je to štete za razvoj naše trgovine suviše je spominjati. A stranici, koji preko Bakra dolaze u našu državu imajuće zbilja krasan pojam o nama i o našoj državi.

Druga normalna željeznica je u gradnji, naime lička. Događena je na hrvatskoj strani od Ogulina (na pruzi Zagreb-Bakar) do Grašaca, a na dalmatinskoj strani od Splita i Šibenika do Knina. Izgradnjom pruge od Grašaca preko Zrmanje do Knina (je dva kakvih 50 km), koja je mogla već davno biti gotova, te izgradnjom unske željeznice Bihać Zrmanja (oko 85 km), koja je u projektu, dobili bi spoj Hrvatske sa Splitom i Šibenikom, a izgradnjom željeznica Kočevje-Se-

verin—Vrbovsko (na pruzi Zagreb-Bakar), Črnomelj—Severin, te Savni-ca—St. Janž na Dolenjskem, koje su isto u projektu, dobili bi izvrstan spoj Slovenije sa Bakrom, Splitom i Šibenikom.

Potrebne su još normalne pruge: Brod—Sarajevo—Split, te Beograd—Drina—Boka Kotorska sa odgrankom na Split. Na taj način bilo bi donekle udovoljeno našim potrebama.

O uredjenju naših obala, izgradnji luka, te njihovom željezničkom spoju sa nutarnošću naše države mnogo se je raspravljalo, pisalo, držale su se sjednice i ankete, ali provelo se nije ništa, što više, zanemarilo se je i ono malo što imamo. Najjasniji dokaz tomu je cesta sa postaje u luku Bakar. K samoj bakarskoj luci, a i u svim ostalim lukama nije morsko dno već čitavi niz godina očišćeno, tako da brodovima većega obsega prijedi opasnost kod pristajanja, da ne nasjednu na mulj. Gruška i Dubrovačka luka (koje imaju spoj sa nutarnošću Bosne uskotračnom željeznicom) tako su zaobljene, da se je već dešavalo, da su brodovi nasjedali na mulj, kojeg su je tu u izobilju nakupilo.

(Svršetak slijedi).

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(86)

Allan je nestrpno ganil z glavo. V njegovi notrini je vse vrelo od razkačenosti in srda. Menda ni še nikoli nobenega človeka sovražil huje nego zdaj tega lasatega, tujeplemenskega nadušljivca. Zdaj, ko je minilo eno leto — jedno izgubljeno leto —, zdaj, ko je s skrajnim naporom vse zopet postavil na solidne tirnice, mu je moral ta zločinski borski jobber vse spet razvreči! Allan ni vedel, zakaj naj bi ga prijemal rahlo, in tako ga je pobil brez prizanašanja ter na naglem. »Za to ne gre,« je odvrnil mirno kakor poprej in le nosnice so se mu vzbočile. »Sindikat ne pomišlja ne minuto, ali naj Vas krije, kadar imate izgubo, ko služite njega. Toda —« in Allan je opustivši pisalno mizo, na kateri je slonel, stal vzravnan in motril Woolfa z očmi, ki jih je bila sama zrenica in brzdana sla do umora — »Vaša lanska bilanca je bila humbug, gospod! Humbug! Dobičkarili ste za svoj račun in sedem milijonov dolarjev poneverili.«

S. Woolfa je prevrnilo kakor drevo. Obraz mu je v sivo sprstnel. Obraznice so mu strolnele. Z mesnato roko je segel na srce in hlapajoč omahnil vzrak. Usta so mu izbegano in budalosto zevala in s krvjo podplute oči so mu iz jamic kipele.

Allanova barva se je izpreminjala; od napa, da se ubrzdaj, je prebledel in zardeval. Nato je pripomnil prav tako mirno in hladno: »Saj lahko sami pogledate!« In je vrzel sklad brzajavk nemarno Woolfu pred noge, da so se razfrle po tleh.

S. Woolf je še zmerom ležal v stolu in hlapal. Pod se je ugrezal, noge so se pretvarjale v oblake, hropava sapa mu je v lastnih ušesih hrumela, kakor da hrušči vodopad. Njegova osuplost, njegova omotičnost po tem padcu z viška je bila toliko, da ga ni razžalilo nimalo, ko mu je Allan brzajavke nemarno vrzel pred noge. Sive veke so se mu spustile pred oči kakor zastori. Videl ni ničesar. Videl je noč, jo mlo prosil, naj ga že odreši... in potem se je spet vzčutil in je doumel, da je ni več laži, ki bi ga zanesla na kopno.

»Allan —?« je zajecal.

Allan je molčal.

S. Woolf je vrtanja spet potopila vase, a je zopet prisopihal na površje in naposled izpregledal z vdrtimi očmi, ogninimi kakor pri ribah, ki že dolgo leže. Nato je hlapajoč sedel pokoncu. »Naš položaj je bil obupen, Allan,« je jecal in ker je prsim primanikoval sape, so mu plale sunkoma, »hotel sem vkup spraviti denarja — denarja po vsaki ceni!«

V Allanu je razgorčenost zakipela. Kdor obupava, ima pravico lagati. A ta človek se mu ni smilil, do njega ni čutil ničesar, ničesar razen besnega sovraštva. Na kratko obračuni ž njim, a potem ga odpravil! Ustnice so mu bile od razdraženosti snežno bele, ko je odgovarjal: »Na ime Wolfsohn ste Budimpeštanski banki v hrambo dali poldrugi milijon, v Petrogradu en milijon in začasno v Londonu ter belgijskim bankam dva do tri milijone. Sklepali ste kupčije za svoj račun in si nazadnje zlomili tilnik. Dajem Vam odlog do jutri zvečer ob šestih. Ne bo minuta prej ne minuta slej, ko Vas dam prijeti.«

Woolf se je vzdignil vrtoglav, zlotopolten kakor mrlič, in je hotel, ker ga je nekaj naganjalo, naj se brani, po Allanu udrihati. A ni mogel vzdigniti ne desnice ne levice. Bil je hrom po vsem telesu in se je strašno tresel. Nenadoma se mu je zavest za sekundo izbistrila. Stal je eteško sopeč in flovnat obraz mu je bil od znanih kapelj ves rosen. Oči so mu srepele v tla, potem pa so brezmišlno gledale imena nekoličine evropskih bank, ki so se brala na brzajavkah tam zdolaj. Naj li Allanu pove, zakaj se je spustil v te spekulacije? Ali naj mu navede razloge? Da mu nikakor ni šlo za denar?

(Dalje prihodnjik.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Akad. naobraženec išče večerno službo (tudi instrukcijo). Ponudbe pod „Takoj“ na upravo. 2256

Specerijaka tvrdka išče starejšega nastavljenca. Naslov v upravi lista. 2251 2—1

Sprejme se več oseb na dobro hrano po niski ceni. Naslov pove uprava. 2255

Dobro mleko se dobi v mlečarni Ivana Golob v Slovenski ulici 16. 2237 10—3

Dve lepi sobi s pohištvom in posebnim vodom, v sredini mesta in na prometnem kraju se iščejo za takoj. Ponudbe pod „Prometni centram“ na upravo „Tabora“. 2211 4—4

Kompleten sokolski kroj na prodaj. Naslov pove uprava. 2258

Krojaški vajenec se takoj s celo hrano sprejme. Sabeder, Ježe, krojaški mojster, Maribor Težno 42. 2259

Obleka in površnik na prodaj pri krojaču E. Peretič, Ve-trinska ulica 4. 2257

Zimske moške obleke, sraj-ce, klobuki in čevlji, so na prodaj. Naslov v upravi. 2250

Zemljišče z dvema hišama v najem ali na prodaj. Pripravo za kamnoseško obrt na prometni cesti blizu pokopališča. Ponudbe na MAR-STAN, Maribor, Rotovski trg št. 1. 2260

POZORI!

Zimske in športne obleke, raglane, površnike, damske kostume in plašče izdeluje najceneje in po najmodernejšem kroju Dominik Fabjančič Jurčičeva ulica 5/L. 2050

Industrijalec išče primerno stanovanje

* obstoječe iz 2—3 sob in kuhinje s pritliklinami, po možnosti s kopalnico, najraje v bližini parka ali sredini mesta. Ponudbe pod „Industrijalec 10.000“ na upravo lista.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge dozelne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328**

PATRIA 2245 7—2
COGNAC
MEDICINAL
ZAGREB
Čisti vinski destilat
Dobiva se povsod!

Zameniam stanovanje

V Sedni ulici, obstoječe iz dveh lepših čednih sob, kuhinje in vsami pritliklinami, z električno razsvetljavo, za večje od treh do štirih sob z električno razsvetljavo, kjerkoli si hodi v mestu na levem bregu Drave. Naslov se izve v upravi.

Najprimernejša darila za božič in novo leto AMERIKANSKI IN ANGLEŠKI

SINGER ŠIVALNI STROJI

Singer igle in nadomestni deli. Singer olje. niti, svilu. i.s.d.

Lastna mehanična delavnica — Prodaja na obroke

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Newyork Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5

Podružnice: **MARIBOR, Šolska ul. 2**
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zajčar in Stip. 8—1

— Zastopstva so v vseh večjih mestih —

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem naznajo prelužno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, stric itd., gospod

ANTON ORNIK

postajni paznik

po mukopolni bolezni dne 13. novembra 1922 ob 17^{1/2} uri, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb pr. blagega pokojnika se vrši v sredo, dne 15. t. m. ob 1^{1/2} 16. uri iz pokopališčne mitvašnice na Pohorju.

2254

Žalujoči ostali.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

naznanja tažuo vest, da je preminul bivši njen dolgoletni tajnik, gospod

Miško Reicher

trgovec v Ljubljani

Njegove zasluge za zavod so bile neprecenljive. Bodi mu lahka zemlja!

Ravnateljstvo.

2261